

Mahfà,

Yelgawā sanemot:
 par gabu — 2 rub. 20 kopek.
 par $\frac{1}{2}$ gabu — 1 " 20 "
 par $\frac{1}{4}$ gabu — 60 "

Var adreses pahrmainu
jamalšà 10 sap.

Fatmeeschu Amises

Snahk dimreis nedelâ

Redakcija un ekspedīzija:
Jelgava, Kangihferu eelā № 14

81. qada-qahjums.

Sludinajumi maķsfā

Par Zelgawas Lautsaimneezibas Beedribas preekschföhmigo saimneezibu

pasifstamais agronomis Maswerfischa fungo „Wahrdā“ pa-
fneids eewehrojamu rafstu, kusch lai noderetu par pasifbina-
jumu ari muhsu zeen. lasitajeem. Winch rafsta:

"Jau apmehram 6 gadi aistezejuſhi no ta laika, kamehr ſelgawas Laulhaimneeziwas Beedriba fahka fraht lihdſekus, lai waretu nodibinat preelfſchihmigu faimneeziwu ar ifmehgina- iunu. Itakam itin novisi apmehrdauno fo ſekelde aiftezejuſhi

Jelgawas Laulhaimneebas Veedriba sahka kraht lihdsellus, lai waretu nodibinat preelfschishmigu haimneebu ar ismehgina-jumu laukeem, itin pareisi apswehrdama, ka schahda eestahde-nesis muhsu laulhaimneebai selta auglus, dos zentigajeem laulhaimneeseem eeroitschus rokā, ar kureem apkarot wispahr pa-sihstamās nopohtas par „gruhtajeem laikeem”, schos vahrwehrst par labeem laikeem. Gadu desmit atpakał muhsu laulhaimneefi wehl arveenu meerinojās ar wilinoschām zeribām par labibas zenu pazelschanos, — 1891. gada leelā nerāšcha, Kreewijas eelschejās gubernās zenas pazelot, likās schahdas zeribas ap-stiprinot. Bet tā ka zenu zelschanos newareja sagaidit, tad gribot negribot bij jaatmet zeribas no šķās vuses sagaidit glahbinu. Mas ramašam sahka Latwieeschu laulhaimneeku starpā eesalnotees eestati, ka tagadejee gruhtee laiki jamehgina zitabi nowehrst, ka japaehrlabo, japaehrwehrsch lihdschchinejā haimneeko-schanas sahrtiba, ka laulhaimneekam jaapbrunojās ar pamati-galām snašchanām, tikai tad tas warēs isturet zilhnu ar stipro fazensibu.

Žitās semīs laukhaimneezibas attihstiba daudz tāhļatu no-
lūnuſe, muhſu ūemiē wina palikuſe stipri cepakalis, kadehl ari
pee mums laukhaimneezibas krihse daudz fahpigali ūajuhtama.
Muhſu laukhaimneezibas ir paſcheem par nelaimi winu paſihstamd
paħrgudriba, fura stipri ūawē laukhaimneezibai vee mums at-
tihiſtitees*). Dandži ūastopami, furi tikai weenu laukhaimneezibas
atſihſt par to vrahigako, to gudrako, — proti ūewi paſchu.
Sinams, ar ūchahdeem fungēem gruhti kas vanahkams, winus
wiſai gruhti uſgreest uſ ihsto zelu, teem weenigi uhtrupes al-
murs ūpehji atdarit ažis un auſis . . .

Bet ir mums ari dauds zentigu laufaimneku, kuri lafri lausfas us labam pamahzibam, kuri mellè padomus pee attih-
siteem laufaimneeleem, feko laufaimneezibas literaturai, mellè
tur glahbinu sawds nospeestajobs apstahklos, fur tas ari pateesi
astronams. Kad mihsu beedri un uftizamu padoma deweju fchee
laufaimneeki usluhko muhsu weenigo laufaimneezibas spezialo
laikrafsiu „Semlopi”, kusch tad ari zenckhas ar wiseem speh-
leem, — un jaatisht, ar labeem panahkumecm, — sneegt to,
kas muhsu laufaimneeleem wiiswairak wajadisigs. Bet neba
laikrafsi war wiisu to robu isspilbit, kusch muhsu laufaimne-
leem jaispilda, lai waretu sawu faimneezibas pahrlaboschanu
nostahdit us zeeta pamata. Laikrafsi gan feko wiseem jaunee-
wedumeem, wiseem mehginajumeem, kureem kantzik wiispahrigas
nosihmes, — kurus ahrsemes un eelschsemes laufaimneeki is-
kno; wehrigi luhkojas us fatru winu attihstibas foli, bet ar
scho pasinojumeem ween nebuht nepeeteek. Pasifftama parah-
diba, ka fatrs, kas ko jaunu atradis, flawè to bes gala, zere-
dams zaur to eeguht wairak pirzeju sawam atradumam. No-
tahli luhkojotees, naw eespehjams isspreest, zik eeslawejumam
pamata, zik jaunatrostajai maschinai, rihkam, sehlai un z. pa-
teefas wehrtibas. Beeschi war ari ta gaditees, ka jaunatra-
bums naw par dauds eeslawets, wina eeteilschana, no tureenes
weetejeem apstahleem luhkojotees, naw vahrefpihleta; — bet
mums winsch war israhbites par neberiou.

Mums tadehk nepeezeeschami wajadsiga eestahde, kura pu-
matigi un tizami pahrbauda wifus jaunatradumus, kuri ahrse-
mäs ispelnäs atfihshanan. Muhsu ismehginajumu laulu eestahdei
wajag isdibinat, fahbu eespaidu aistahj muhsu weetejee apstahkli
uf jaunatradumu un tad janosala, kahda tam nosihme muhsu
apstahklos. Schahdi pahrbaudijumi arveenu saweenoti ar naudas
un laika upureem un bes tam prasa pamatigu leetas prachanu
un wispusigu apfwehrschanan un apkehribu. Laufaimneets, fu-
ram truhfst spezialas isglihtibas, reti kad pamatigi spehs pahr-
baudit jaunatradumu; beeschi gadifees, sa tahds dabüs neihtsus
resultatus un tadehk nepareisi spreidis. Tadehk schahdi pahrba-
dijumi jaatstahj ismehginajumu lauku eestahdei, kuru wada
laufaimneets ar freigalu isolihtihi.

Katram lautfaimneekam, kusch lafa lahd laikrafstu, buhs roka nahkuschi daschdaschadi maschinu un semes apstrahdaschanas rihku katalogi, fur weena maschina wairak eeslometa par otru, weens darba rihls pahraks par otru. Ja, kusch tad nu ir tas ihstais, kusch tas labais? Lautfaimneezibas apstahlki tagad tahdi, fa geuhti issukt, nepirkusham daschas jaunakas maschinas, daschadus jaunakus semes apstrahdaschanas rihlus; bes scheem fazensiba ne-

wisus pahrlabojunus. Tä fa muhsu lauhaimneeku naudas ap-
stahlikk allasch ic aprobeschoti un nospeesti, tad beeschi gadisees,
fa lauhaimneeks zentisees eegahdatees to rihku waj maschinu
fura ta lehtala, vehz daschadajeem fatalogeem skatotees. Be-
waj ta buhs ta ihstiä, ta pareisa, fura tew wajadfiga? Pa lee-
lakai dakai ne; bet war ari buht, fa ja, — tas wisvahrig
naw nosakams. Schahdä gadijumä atkal lauhaimneeks wan-
greestees vee preelschisilmigas fainmeezibas un apjautatees, kusd
ir tog ihstois rihks.

Svarigs jautajums laulsfaimneekeem ir fehlu iswehle. Kas no iehwu tehwu laikeem sehjis to paſchu fehlu, tam buhe laikam leels brihnuns sahdrois eelkumusšam pee attihſtia faimneeka, redſot, ka te labibai dauds lelakas wahrpas, graudi ee wehrojami prahwaki, ſmagaki, un tadehl ari dahrgaki teef fa mafkati. Mums satru gadu naħl llaht jaunas sortes fehlu no kurām daschas bes ſchaubām ir eewehrojamas un dod labaku raschu, nekā wežā fehfla. Dahds laukhaimneels, kurch buhe fehjis jauno fehlu, dabūs labaku raschu, dabūs wairak eenehmu, nekā dahds, kurch turās pee ſenu ſenās fehflas. — Bet iswehle ſche nam til weenkahrfcha. Geſlaweto fehlu ſtarpv atronās daschas ar ſchaubigu wehrtibu, daschas, kas muhſu ap ſtahlkeem tuhlin neder, bet javeeradina vamasam pee weetejeem nosazijumeem. Kas lai pahrbauda, kuras tās labās fehflas, kas lai peeradina jauno fehlu pee weetejeem apſtahlsleem? Dahde darbs praža dauds uſmanibas, pražhanas un naw padarams bes laika un naudas upureem. Šis darbs aitkal jaſdarb preelfchſihmigajai faimneezbai un tad jaſiplata laukfaimneekeem par peeetamu zenu jaunās fehflas, kuras wiſpahrigi mehd buht dahrgas, no fehlu tirgoſawām veſrkot.

Wifai swarigs laukkopibā ir semes apstrahdaschano, dasch
augu apkopšanas jautojums, kurā wehl now wispahrderigi ee
skati un mahžibas nodibinajusčās. Ar labu praschanu wadit
ismehginajumu lauki pahrbaudis jaun gildinatos jautajumus u
atradis arī jaunus wirseenus, wirfis wifu ūcho apkopšanas
jautojumu us preelfschu.

Wifus tos usdewumus, kuri nobarhina preefchfihmigo faimneezibu, sche vahrunat naw mans noluhts, — winu ir tilbauds, ka par to buhtu dauds lo ralstis.

If aifrahdi jumeem jau novrotams, fa tahdai eestahdei wa-
jag dauds naudas lihdsellu, jo zitadi winas svehtigā darbibā
buhs loti aprobeschota. Katrā no aiflertajeem jautajumeem
minejām, fa pee winu isschekschanas wajag naudas upuru —
fur nu wehl paleek ziti, fa mahkslas mehslu jautajums, lopko-
pibas jautajums, furu pamatigai atrisinaschanai wajag dauds
naudas upuru. Tā tad, lai schahda eestahde waretu strahdat
pateesi ar sekmēm, winai wajag naudas.

Bet få tab nu stahw ar minetäis eestahdes naudas lihdseleem? To tuhlin dserdesim.

Jelgavas Lauksaimniecības Biedrībai bij preefsh preefsh-sihmīgas fāmuēzības dibināšanas eekrahjuschees schai eestah-dei pāwišam no Jelg. Lauks. Biedrības beedreem 8201 rbl. 92 kap., no nebeedreem 4874 rbl. 71 kap., tā tad kopā 13,076 rbl. 63 kap. — Krōna Behrsmuišchu usnemot, bēdribai waja-bseja rentejā salogam eemakšat 6239 rbl. 27 kap. un pušgada nomu us preefshu — 1842 rbl. 88 kap. Tā tad rihžibai un wiša inventara eegahdaschanai preefsh tāhdas leelas fāmnie-zības neatlikā pilni 5 tuhkfloschi rublu. Katram buhs labi sa-protams, ka tāhdos arstahkłos naw weegli rihkotees un iſpildit tos usdewumus, kurus prāša no schahdas eestahdes. Newar atstāht bes eewehrofchanas Zari pagahjuscho gruhto gadu, kuresh neneša nefahdus bagatigus lauglas, un ka muisčha nebij nefahdā slawejami uskoptā stahwossi. Wiſs tas fāhpigi ūpeesch us ee-stahdas novades sibhōfleem.

Agrāt dēwa augstā valdība zēribas, kā muižšu varēs dabut sem weegleem nožājumēem Laulī. Biedrības finamām nolužkam, bet tagad jaunstāhlī grieķu ūchees; valdīboi nam ceļpēhjams to iſdarit, jo tai jaunuhpejās wairāk vrečīsh eelschējām gubernām, kurās neisderīgāki apstāhlī, neliela muhšu gubernās; muhšu gubernās uſluhlo par tāhdām, kurās varēs paſčas sem lihdsetees un ar ūweem ūpehkeem eekaros ūv peenahzigo weetcheem — 34%. 1898. gada turpretim no vihrejšu dzīmuma eedſihwotajeem tīf wehl 4 procenti neprata ne laſit, ne rafstīt, un no ūeweefšu dzīmuma eedſihwotajeem — 7 procenti. Skolotāju ūkaiti pāmairojēs par 30 procentu, ūeweefšu dzīmuma skolotāju ūkaiti — gandrīš diwītīk, kā trihsdefmit gadu atpakaļ. 1880. gada tīfa nodibinatas augstakās meitenu ūkolas. Studentu ūkaiti neparasti pāmairojēs. 1876. gada bij tīfai 6000 studentu, notezejūſchā 1900. gada turpretim 29,377

Ladeht Jelgavas Laukaimneezibas Veedriba Lehrufēs pee agraki leetotā lihdsella — pee atpielschanās no jaungada wiši-tēm [preekhsfīhničajai] ūtāmneezibai ar išmehginažumu laukeem par labu. Lai nu gan jau jaunais gads atmahzis, bet par wehlu wehl naw minetam mehrlim ūdot ūtām ūtām. Pil-ſehtneeseem gan retojom buhs ūtām intereses qar laukaim-

^{*)} Pag. gada beigās „Wahrdā” parahdijs tāhds sinojums ir Behrsmuischās apg., kurā minets, ka tureenes laukšaimneeli noslatoties ar nizinafshamu ns J. L. B. prečkstībūmīgo sāimnēzību, fāzīdamī, ka pāsīem efot pāhraaka sāimnēzība!

